

Sygn. akt I Ns 246/14

POSTANOWIENIE

Dnia 4 listopada 2015 r.

Sąd Rejonowy w Ciechanowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Lidia Kopczyńska

Protokolant: stażysta Patryk Burdecki

po rozpoznaniu w dniu 4 listopada 2015 r. w Ciechanowie

sprawy z wniosku (...) w C.

z udziałem W. N., Gminy (...) C.

o stwierdzenie nabycia spadku

I. stwierdza, że spadek po B. N. z domu T. córce J. i A. z domu G. zmarłej 20 czerwca 2008 roku w S., ostatnio stale zamieszkałej w C. na podstawie ustawy z dobrodziejstwem inwentarza nabyła Gmina (...) C. w całości;

II. pozostawia wnioskodawcę i uczestników postępowania przy kosztach postępowania związanych z ich udziałem w sprawie.

Sygn. akt I Ns 246/14

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni (...) w C. reprezentowana przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego M. M. złożyła do tutejszego Sądu wniosek, w którym wnosiła o stwierdzenie nabycia spadku po B. N., zmarłej dnia 20 czerwca 2008 r. w C., na podstawie ustawy przez syna W. N..

W uzasadnieniu wniosku wnioskodawczyni wyjaśniła, że spadkodawczyni zmarła jako wdowa. Według jej wiedzy pozostawiła jedyne dziecko - W. N.. Uzasadniając swój interes prawny w złożeniu wniosku, wnioskodawczyni wyjaśniła, iż jej legitymacja prawna do wystąpienia z wnioskiem wynikała stąd, że spadkodawczyni była właścicielką nieruchomości lokalowej wchodzącej w skład (...) w C.. Po jej śmierci spadkobierca nie pokrywa kosztów utrzymania nieruchomości wspólnej, w wyniku czego powstaje znaczne zadłużenie wobec Wspólnoty. Do wniosku wnioskodawczyni dołączyła odpis skrócony aktu zgonu B. N., z którego wynika, że spadkodawczyni była wdową, a także akt notarialny Rep A nr (...) z którego wynika, że zmarła była właścicielką przedmiotowego lokalu oraz wyliczenie zaległości czynszowych.

W trakcie trwania postępowania **wnioskodawczyni (...) w C.** zmieniła stanowisko i ostatecznie wniosła o stwierdzenie nabycia spadku po B. N. na podstawie ustawy przez Gminę (...) C..

Uczestniczka postępowania Gmina (...) C. przyłączyła się do zmienionego wniosku.

Uczestnik postępowania W. N. wyjaśnił, że jest pasierbem spadkodawczyni i wnosił o stwierdzenie nabycia spadku po B. N. na podstawie ustawy przez niego.

Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

B. N. z domu T., córka J. i A. z domu G. była właścicielką lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w budynku wielomieszkaniowym przy ul. (...) w C. wchodzącym w skład (...) w C..

dowód: poświadczona kserokopia aktu notarialnego Rep. A Nr (...) - k. 9-12 akt

B. N. zmarła w dniu 20 czerwca 2008 r. w S., ostatnio stale zamieszkała w C.. W chwili śmierci była wdową. Jej mąż S. N. zmarł przed nią w dniu 15 sierpnia 2001 r. w C..

dowód: odpis skrócony aktu zgonu B. N. - k. 7 akt, odpis skrócony aktu zgonu S. N. – k. 108 akt, odpis skrócony aktu małżeństwa B. N. i S. N. – k. 109 akt

Z uwagi na brak dokładnego adresu zamieszkania uczestnika postępowania W. N. wezwanie do osobistego stawiennictwa na rozprawę w dniu 26 września 2014 r. wysłane na adres wskazany przez wnioskodawczynię we wniosku (ul (...), (...)-(...) C.) nie zostało mu skutecznie doręczone. Wobec czego nie mogło zostać odebrane zapewnienie spadkowe. Z powodu powyższego Sąd zobligowany przepisami art. 672 – 676 KPC dokonał ogłoszenia o toczącym się postępowaniu o stwierdzeniu nabycia spadku po B. N. na tablicy ogłoszeń tutejszego Sądu, Urzędu Miejskiego w C. oraz w Gazecie Rzeczpospolita.

dowód: koperta z adnotacją doręczyciela – k. 29 akt, postanowienie (protokół) - k. 29-30 akt

Podczas biegu terminu ogłoszenia o następującej treści: „Przed Sądem Rejonowym w Ciechanowie toczy się postępowanie pod sygnaturą I Ns 246/14 z wniosku (...)w C. o stwierdzenie nabycia spadku po B. N. z domu T., córce J. i A. z domu G., zmarłej w dniu 20 czerwca 2008 r. w S., ostatnio stale zamieszkałej w C.. W skład spadku wchodzi nieruchomości lokalowa położona w C. położona przy ul. (...). Sąd wzywa wszystkich spadkobierców, aby w terminie 6 miesięcy od dnia ukazania się ogłoszenia zgłosili się do tutejszego Sądu i wykazali swe prawa do spadku, gdyż w przeciwnym razie mogą być pominięci w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku." nie zgłosił się żaden spadkobierca po zmarłej B. N..

bezsporne

Uczestnik postępowania W. N. był dla spadkodawczyni pasierbem, gdyż jest synem zmarłego męża spadkodawczyni z pierwszego małżeństwa z H. N. z domu R.. Matka uczestnika W. H. N. z domu Rudnicka żyje.

dowód: odpis skrócony aktu urodzenia W. N. – k. 86, 87, 91, 107 akt, zapewnienie spadkowe uczestnika postępowania W. N. - k. 118 akt

Spadkodawczyni B. N. pozostawiła po sobie córkę i wnuków po zmarłym synu, których dokładna tożsamość, ani miejsce zamieszkania nie są znane, jak podał podczas składania zapewnienia spadkowego uczestnik postępowania „córka spadkodawczyni prawdopodobnie nazywa się A. J., natomiast syn nie żyje, jego nazwisko to prawdopodobnie G., pozostawił po sobie dzieci”. Mimo wezwania przez ogłoszenie o toczącej się sprawie żadne z nich nie zgłosiło się do niej. Spadkodawczyni nie miała innych dzieci ani pozamałżeńskich ani przysposobionych ani też takich, które by zmarły przed jej śmiercią. Nikt nie składał oświadczeń o przyjęciu lub odrzuceniu spadku po spadkodawczyni. Nikt nie został uznany przez Sąd za niegodnego dziedziczenia, nikt nie zrzekł się dziedziczenia. Spadkodawczyni nie pozostawiła testamentu. Nie był u Notariusza zarejestrowany akt poświadczenia.

dowód: zapewnienie spadkowe uczestnika postępowania W. N. - k. 118 akt

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dołączone dokumenty, a w szczególności: odpisy (w tym kserokopie) skróconych aktów zgonu k. 7, 108 akt, skróconego aktu małżeństwa k. 109 akt, skróconego aktu urodzenia k. 86, 87, 91, 107 akt, zapewnienia spadkowego uczestnika postępowania W. N. k. 118 akt, poświadczoną kserokopii aktu notarialnego Rep. A Nr (...) - k. 9-12 akt oraz koperty z adnotacją doręczyciela – k. 29 akt.

Sąd uwzględnił dołączone dokumenty, ich prawdziwość nie była kwestionowana i nie budzi wątpliwości.

Sąd przyjął za prawdziwe zapewnienie uczestnika postępowania W. N. o okolicznościach faktycznych sprawy, które to zapewnienie znalazło potwierdzenie w zgromadzonych dokumentach.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 1025 § 1 KC Sąd na wniosek osoby mającej w tym interes stwierdza nabycie spadku przez spadkobiercę. Spadkobierca nie ma obowiązku wykazywania takiego interesu, natomiast w odniesieniu do podmiotu nieroszczącego sobie praw do spadku, warunek posiadania interesu (art. 510 § 1 KPC) we wszczęciu takiego postępowania oznacza, że wynik tego postępowania ma dotyczyć także jego praw. Jest on spełniony, gdy podmiot ten ma interes w wywołaniu któregośkolwiek ze skutków stwierdzenia nabycia spadku (art. 1025 § 2 KC i art. 1027 KC).

W niniejszej sprawie wnioskodawczyni wyjaśniła, iż jej legitymacja prawna do wystąpienia z przedmiotowym wnioskiem wynika stąd, że spadkodawczyni B. N. była właścicielką lokalu wchodzącą w jej zasoby, natomiast po jej śmierci nie są uiszczane przez jej spadkobierców na rzecz (...) w C. stosowne opłaty. W tej sytuacji Sąd uznał, iż wnioskodawczyni wykazała istnienie interesu prawnego w ustaleniu spadkobierców B. N..

Na wstępie do ścisłych rozważań należy przytoczyć jedną z fundamentalnych zasad prawa spadkowego wyrażoną w art. LI ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Przepisy wprowadzające kodeks cywilny (Dz. U. z dnia 18 maja 1964 r.), która stanowi, że do spraw spadkowych stosuje się prawo obowiązujące w chwili śmierci spadkodawcy (...).

W okolicznościach niniejszej sprawy spadek po B. N. otworzył się z chwilą jej śmierci (art. 924 KC), tj. w dniu 20 czerwca 2008 r. wobec czego Sąd zobligowany był z mocy prawa do stosowania przepisów prawa spadkowego obowiązujących w dacie jej śmierci.

Polskie prawo spadkowe zna dwa zasadnicze tytuły powołania do dziedziczenia: testament i ustawę, co wynika wprost z art. 926 § 1 i 2 KC powołanie do spadku wynika z ustawy albo z testamentu. Przy czym dziedziczenie ustawowe co do całości spadku następuje wtedy, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy albo gdy żadna z osób, które powołał, nie chce lub nie może być spadkobiercą. Biorąc pod uwagę powyższy przepis należy wskazać, że ustawodawca przewiduje prymat dziedziczenia testamentowego. W niniejszej sprawie spadkodawczyni B. N. nie sporządziła testamentu, brak bowiem na to jakichkolwiek dowodów. Wobec braku testamentu ustawa przewiduje reżim dziedziczenia ustawowego.

Zgodnie z treścią przepisów obowiązujących w chwili otwarcia spadku, w myśl art. 931 KC w pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek (...) Jeżeli dziecko spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadął, przypada jego dzieciom w częściach równych. Przepis ten stosuje się odpowiednio do dalszych zstępnych. Zgodnie zaś z art. 932 KC W braku zstępnych spadkodawcy powołani są do spadku z ustawy jego małżonek, rodzice i rodzeństwo. (...) Treść art. 933 KC stanowi, że (...) Jeżeli jedno z rodziców nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadął, przypada po połowie drugiemu z rodziców i rodzeństwu spadkodawcy. Jeżeli do spadku powołani są obok małżonka tylko rodzice albo tylko rodzeństwo, dziedziczą oni w częściach równych to, co przypada łącznie dla rodziców i rodzeństwa. Natomiast w myśl art. 934 KC Jeżeli którekolwiek z rodzeństwa spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku pozostawiając zstępnych, udział spadkowy, który by mu przypadął, przypada jego zstępnym. (...). Oraz zgodnie z art. 935 KC W braku zstępnych, rodziców, rodzeństwa i zstępnych rodzeństwa spadkodawcy cały spadek przypada jego małżonkowi. W braku zstępnych i małżonka spadkodawcy cały spadek przypada jego rodzicom, rodzeństwu i zstępnym rodzeństwa. W braku małżonka spadkodawcy, jego krewnych i dzieci małżonka spadkodawcy, powołanych do dziedziczenia z ustawy, spadek przypada gminie ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy jako spadkobiercy ustawowemu. Jeżeli ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy w Rzeczypospolitej Polskiej nie da się ustalić albo ostatnie miejsce zamieszkania spadkodawcy znajdowało się za granicą, spadek przypada Skarbowi Państwa jako spadkobiercy ustawowemu.

Zgodnie z art. 670 KPC, Sąd spadku bada z urzędu, kto jest spadkobiercą. W szczególności bada, czy spadkodawca pozostawił testament, oraz wzywa do złożenia testamentu osobę, co do której będzie uprawdopodobnione, że testament u niej się znajduje. Jeżeli testament zostanie złożony, sąd dokona jego otwarcia i ogłoszenia.

Treść przytoczonego art. 670 KPC należy rozumieć w ten sposób, że w postępowaniu o stwierdzenie nabycia Sąd spadku jest związany twierdzeniami wniosku o stwierdzenie nabycia spadku tylko co do osoby spadkodawcy, w pozostałym zaś zakresie jest zobligowany do działania z urzędu w celu ustalenia kręgu spadkobierców dochodzących do dziedziczenia po danym spadkodawcy. Zatem rola Sądu w tym postępowaniu jest determinowana ustawowym nakazem działania z urzędu, a rozstrzygnięcie zapada niezależnie od wniosków i stanowiska stron, lecz stosownie do wyników postępowania dowodowego oraz norm prawa materialnego, mających zastosowanie w danym stanie faktycznym. Powyższe nie wyłącza ogólnych przepisów dotyczących postępowania dowodowego (art. 232 zd. 1 KPC w zw. z art. 13 § 2 KPC) i nie zwalnia zainteresowanych z obowiązku udowodnienia twierdzeń, z których wywodzą korzystne dla siebie skutki prawne ani nie nakłada na Sądy orzekające obowiązku prowadzenia postępowania dowodowego z urzędu, lecz chodzi przede wszystkim o zbadanie z urzędu, stosownie do treści zebranego materiału dowodowego, kto jest spadkobiercą. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 września 2011 r., sygn. akt I CSK 12/11)

Z art. 232 KPC zd. 1 zastosowanego tutaj w oparciu o art. 13 § 2 KPC wynika, że uczestnicy postępowania są obowiązani wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Stosownie do zd 2 tego artykułu Sąd jedynie może dopuścić dowód niewskazany przez uczestników postępowania. Z przepisu tego można wyprowadzić obowiązek Sądu dopuszczenia dowodu z urzędu jedynie w wyjątkowych wypadkach. Taki wypadek może zachodzić w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku przy biernej postawie uczestników postępowania, gdyż na mocy powołanego wyżej art. 670 KPC na Sądzie rozpoznającym taką sprawę spoczywa obowiązek zbadania z urzędu, kto jest spadkobiercą (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2005 r., sygn. akt I CK 449/04)

W niniejszej sprawie wnioskodawczynią inicjującą niniejsze postępowanie była (...) w C.. Posiadała ona wiedzę, że spadkodawczyni w chwili śmierci była wdową i nie pozostawiła testamentu. Ponadto wskazała, iż W. N. jest krewnym spadkodawczyni – synem. Tym samym stał się on uczestnikiem tegoż postępowania. Z powodu braku jego dokładnych danych adresowych Sąd nie mógł skutecznie wezwać go na rozprawę i odebrać zapewnienia spadkowego, na dowód tego, że oprócz niego po B. N. nie ma innych spadkobierców. Zatem na mocy art. 672 KPC zobligowany był do wezwania spadkobierców przez ogłoszenie. Mimo dokonania tego, żadne ze spadkobierców w terminie 6 miesięcy od dnia ukazania się ogłoszenia nie zgłosiło się do tutejszego Sądu i nie wykazało swoich prawa do spadku po zmarłej B. N..

Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 14 kwietnia 1959 r. (sygn. akt I CR 109/59) wskazał, że ustalenie danych personalnych uczestników postępowania o stwierdzenie nabycia spadku powinno opierać się na odpisach aktów stanu cywilnego [art. 3 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z dnia 8 grudnia 2014 r.)]

Z uwagi, że w aktach sprawy brak było odpisu skróconego aktu urodzenia uczestnika postępowania W. N., Sąd z urzędu postanowił zwrócić się do Urzędu Stanu Cywilnego w C. o jego nadesłanie. Z treści tego aktu wynika, iż W. N. jest synem S. N. i H. N. z domu Rudnickiej, nie zaś synem spadkodawczyni B. N..

Podczas składania zapewnienia spadkowego uczestnik postępowania potwierdził powyższe, tj. wskazał m.in., iż był pasierbem spadkodawczyni, jego matka H. N. z domu Rudnicka nadal żyje oraz że spadkodawczyni miała dwójkę dzieci - córkę i syna; córka prawdopodobnie nazywa się A. J., natomiast syn nie żyje, jego nazwisko to prawdopodobnie G., pozostawił po sobie dzieci; bliższych danych personalnych ani adresowych nie zna oraz potwierdził, że spadkodawczyni zmarła jako wdowa, bowiem jego ojciec S. N. zmarł przed nią w 2001 r.

Uczestnik postępowania W. N. wniósł o stwierdzenie nabycia spadku na jego rzecz na mocy art. 934¹ KC, który stanowi, że w braku małżonka spadkodawcy i krewnych, powołanych do dziedziczenia z ustawy, spadek przypada w częściach równych tym dzieciom małżonka spadkodawcy, których żadne z rodziców nie dożyło chwili otwarcia spadku. Cytowany artykuł został dodany do kodeksu cywilnego na mocy ustawy z dnia 2 kwietnia 2009 r. o zmianie

ustawy – Kodeks cywilny (Dz. Z dnia 28 maja 2009 r., nr 79, poz. 662), r. Zgodnie z powołaną na wstępie jedną z podstawowych zasad postępowania spadkowego - do spraw spadkowych stosuje się prawo obowiązujące w chwili śmierci spadkodawcy. Spadkodawczyni zmarła w dniu 20 czerwca 2008 r., natomiast powołany przepis wszedł w życie w dniu 28 czerwca 2009 r., zatem nie może on zostać zastosowany w niniejszej sprawie.

Na marginesie należy wskazać, iż nawet gdyby było możliwe zastosowanie art. 934¹ KC to i tak uczestnik postępowania W. N. nie dziedziczyłby po zmarłej B. N., bowiem nie spełnia jednego z warunków tego przepisu – mianowicie jego matka H. N. z domu Rudnicka nadal żyje. Natomiast warunkiem dziedziczenia na podstawie tego przepisu jest śmierć obojga rodziców pasierba w chwili otwarcia spadku po jego macosze/ojczymie.

Zgodnie z art. 676 KC jeżeli w ciągu 6 miesięcy od dnia ogłoszenia o wezwaniu spadkobierców nikt nie zgłosił nabycia spadku albo, zgłosiwszy je, nie udowodnił go na rozprawie, sąd wyda postanowienie stwierdzające nabycie spadku przez spadkobierców, których prawa zostały wykazane (...)

W niniejszej sprawie żaden ze spadkobierców ustawowych w przypisanym 6-miesięcznym terminie nie zgłosił się do sprawy, natomiast uczestnik postępowania W. N. nie mógł dziedziczyć po swojej macosze – B. N., z powodu braku w chwili jej śmierci przepisu dopuszczającego go do dziedziczenia po niej i nie spełnienia warunków w nim przewidzianym.

Stosownie do art. 935 KC w braku zstępnych, rodziców, rodzeństwa i zstępnych rodzeństwa spadkodawcy cały spadek przypada jego małżonkowi. W braku zstępnych i małżonka spadkodawcy cały spadek przypada jego rodzicom, rodzeństwu i zstępnym rodzeństwa. W braku małżonka spadkodawcy, jego krewnych i dzieci małżonka spadkodawcy, powołanych do dziedziczenia z ustawy, spadek przypada gminie ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy jako spadkobiercy ustawowemu (...)

Spadkodawczyni B. N. ostatnio przed śmiercią stale zamieszkiwała w C., zatem spadek po niej przypadł w całości Gminie (...) C., która na mocy art. 1023. § 2 KC nie składa oświadczenia o przyjęciu spadku, a spadek uważa się za przyjęty z dobrodziejstwem inwentarza.

Z powyższych względów sąd orzekł jak **w pkt I sentencji postanowienia**

O kosztach Sąd orzekł **w pkt II sentencji postanowienia** w oparciu o treść art 520 § 1 KPC, zgodnie w którym to każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.

Z tych względów Sąd orzekł jak w sentencji postanowienia.

ZARZĄDZENIE

(...)